

Bevægelse i skoledagen 2016

Udarbejdet af Oxford Research for Dansk Skoleidræt og TrygFonden

Oktober 2016

Bevægelse i skoledagen 2016

Populationsundersøgelse 2016

Udarbejdet af Oxford Research for Dansk
Skoleidræt og TrygFonden

Foto: Johnny Wichmann / Dansk Skoleidræt

Oktober 2016

Om Oxford Research Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærdsområderne og erhvervs- og regionaludvikling.

Oxford Research gennemfører skræddersyede analyser, implementeringsevalueringer og effektevalueringer for offentlige myndigheder, fonde og organisationer i civilsamfundet. Vi rådgiver også om strategiidvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer. Vi kombinerer akademisk fordybelse, strategisk forståelse og god kommunikation – på den måde skaber vi anvendelsesorienteret viden, der kan gøre en forskel.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

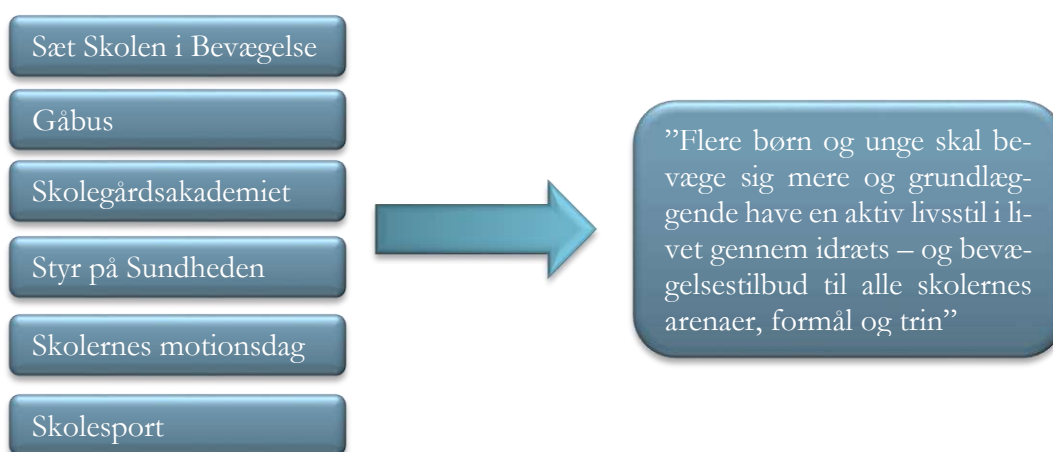
Oxford Research A/S
Falkoner Alle 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

1.	Indledning	1
1.1	Datagrundlag	2
1.1.1	Spørgeskemaets indhold	2
1.1.2	Udsendelsesmail	3
1.1.3	Resultaternes repræsentativitet	4
1.1.4	Resultaterne udsigelseskraft	5
1.2	Læsevejledning	6
2.	Kendskab	7
2.1	Kendskab til bevægelsesorienterede projekter	7
2.2	Kendskab til Sunde Børn Bevæger Skolen	9
2.2.1	Kendskab til aktørerne bag SBBS	9
3.	Anvendelse af bevægelsesindsatserne	11
3.1	Hvordan er bevægelsesindsatserne udbredt på skolerne?	11
3.1.1	I de boglige fag og den fag-faglige undervisning	13
3.1.2	Aktive pauser og frikvarterer	14
3.1.3	SFO-tid	15
3.1.4	Understøttende undervisning	15
3.1.5	Kampagner, temadage eller uger	16
3.1.6	Selvstændigt bevægelsesbånd/modul	17
3.1.7	Transport til, fra eller under skoledagen	17
3.1.8	Øget antal undervisningstimer i idrætsfaget	18
3.1.9	Åbne skole	19
3.1.10	Obligatoriske sundhedsundervisning	19
4.	Rammesætning af bevægelsesaktiviteterne	20
4.1	45 minutters daglig bevægelse	20
4.2	Skolernes mål med bevægelsesaktiviteterne	21
4.3	Organisering og fremmende faktorer	22
5.	Opmærksomhedspunkter og statistiske tendenser	25

1. Indledning

Dansk Skoleidræt og TrygFonden står bag projektprogrammet Sunde Børn Bevæger Skolen (SBBS), der skal give skoler inspiration til en aktiv skoledag med varierede bevægelsestilbud. SBBS består af seks forskellige indsatser, der tilsammen skal få flere børn og unge til at bevæge sig mere, således at unges livslange sundhed, læring og trivsel fremmes, ved hjælp af en tidligt grundlagt aktiv livsstil. De seks forskellige indsatser og det ønskede slutmål er opstillet i nedenstående figur:

Det er programmets formål at inspirere til og bistå skoler med implementering af de forskellige indsatser og dertil skabe mulighed for endnu mere bevægelse før, under og efter skoledagen. Programmets indsatser, har for norges vedkommende, eksisteret længe forud for programmets opstart. Andre indsatser er i deres spæde opstart og har ikke fundet sin færdige form.

Denne populationsundersøgelse er udarbejdet i forbindelse med programevalueringen af SBBS, som gennemføres af Oxford Research i perioden 2016-2019. Populationsundersøgelsen spiller sammen med flere elementer i programevalueringen for at understøtte den løbende vidensopbygning og læring om, hvordan programmet virker og dets virkning i praksis.

Formålet med populationsundersøgelsen er at skabe et løbende indblik i målgruppens indsatser for en aktiv skoledag over tid, for dermed at virke som indikator for projektprogrammets påvirkning på målgruppen. Årsrapporten 2016 giver det første indblik – altså en baselinemåling – i skolernes bevægelseskultur og kendskab til SBBS. Ved at gennemføre populationsundersøgelsen årligt i evalueringsperioden, giver det mulighed for at se, hvorvidt programmet over tid bidrager til at opnå de ønskede effekter på målgruppen.

For at kunne få understøtte den løbende vidensopbygning om, hvorvidt programmet over tid bidrager til at opnå de ønskede effekter, er der opstillet følgende evalueringsspørgsmål i populationsundersøgelsen:

- Hvad er skolernes kendskab til indsatserne i programmet?

- Hvordan er bevægelsesindsatserne udbredt på skolerne?
 - I hvilket omfang arbejder skolerne sig hen mod bevægelsesindsatserne?
- Hvordan er bevægelsesindsatserne rammesat?
- Hvilke udfordringer og behov har skolerne for at sikre en bevægelsesrig hverdag?

Nærværende statusrapport er udarbejdet på baggrund af disse evalueringsspørgsmål og et datasæt bestående af en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse til skolerne. Datagrundlaget og metoderne, der er anvendt i udarbejdelsen af årsrapporten gennemgås i det følgende afsnit.

1.1 DATAGRUNDLAG

Populationsundersøgelsen er foretaget som en webbaseret spørgeskemaundersøgelse i en to-ugers periode fra den 20. juni til den 1. juli 2016. Der er i løbet af denne periode sendt påmindelser til de skoler, der ikke har svaret eller har gennemført ufuldstændige besvarelser.

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført blandt alle folkeskoler, friskoler og private skoler samt specialskoler for børn. Undersøgelsen er gennemført som en totalundersøgelse, hvilket vil sige, at alle skoler i målgruppen har modtaget en invitation til spørgeskemaundersøgelsen.

Kontaktgruppen blandt målgruppen stammer fra Undervisningsministeriets institutionsregister, som er hentet fra ministeriets hjemmeside¹ den 20. juni 2016. Registret grupperer uddannelsesinstitutioner efter institutionens hovedformål. En stor uddannelsesinstitution kan have mange afdelinger på flere adresser og en skole kan herved registreres som en administrativ hovedskole med de øvrige skoler som afdelinger.

1.1.1 Spørgeskemaets indhold

Spørgeskemaet har i sin første del fokus på en bred dækning af skolernes bevægelseskultur, dens tilstedeværelse, form, udfordringer - og i sidste del fokus på kendskabet til SBBS-projektprogram. Spørgeskemaets indhold og udformning er udviklet i tæt dialog med Dansk Skoleidræt, så spørgeskemaet forekommer så præcist som overhovedet muligt i ordlyd og termer i forhold til at tale ind i målgruppens hverdag.

Indholdet i spørgeskemaundersøgelsen skal kunne overføres til projektprogrammets indsatser, ved at spørgsmålene virker som indikator for alle indsatser. Det er først og fremmest gjort ved, at der spørges ind til, hvordan skolen arbejder med *integrerede* bevægelsesindsatser i skoledagen. For at give respondenterne en bedre forståelse af, hvad der menes, når der spørges ind til integrerede bevægelsesindsatser, er spørgsmålet visualiseret ved et billede af et armbåndsur, der viser en typisk skoledag med integrerede bevægelsesindsatser (se billedet på næste side).

¹ <http://statweb.uni-c.dk/InstRegUdtraek/>

Der er desuden anvendt billeder i afdækningen af kendskabet til SBBS-projektprogram. Spørgeskemaets fulde indhold og udformning fremgår i ”Bilag 1 – udsendt spørgeskema”.

1.1.2 Udsendelsesmail

Spørgeskemaet er fremsendt til skolernes hovedmail. I mailen er det formuleret tydeligt, hvad spørgeskemaets formål er og hvem, der skal besvare skemaet på skolen. I invitationen blev skolerne gjort opmærksom på, at Dansk Skoleidræt og TrykFonden stod bag undersøgelsen, og at de ved at besvare spørgeskemaet kan hjælpe med at give skolerne en aktuel og brugbar viden om gode bevægelsesindsatser, der giver skolerne inspiration til at fremme elevernes sundhed og trivsel via idræt, leg og bevægelse i skolen.

Det er vigtigt for undersøgelsens afdækning af skolernes reelle bevægelsesindsatser, at den mest vidende person på skolen besvarer spørgeskemaet. For at sikre så vidt muligt, at spørgeskemaet besvares af denne person blev det gjort tydeligt i invitationen til undersøgelsen, at spørgeskemaet skulle besvares af den person på skolen, der primært står for at udvikle og koordinere skolens bevægelsesaktiviteter. Det blev desuden tydeliggjort, at det kunne være en skolelærer/leder, tovholder, udviklingskonsulent mv. og ikke nødvendigvis skolens idrætslærer.

Når spørgeskemaet målrettes til ”den mest vidende person” om skolens bevægelsesindsatser, kan der naturligvis være stor forskel på respondenttypen bag besvarelsene i spørgeskemaet. Idet vi ikke kender til respondenttypen, er det naturligvis vigtigt ikke at betragte resultaterne ukritisk. Hvis der eksempelvis er en overvægt af respondenter fra ledelsen på skolerne, kan det give påvirke resultaterne i en bestemt retning. I de tilfælde i løbet af årsrapporten, hvor typen af respondenter har særlig betydning for resultaterne, vil der samtidig være en kildekritisk refleksion omkring dette.

1.1.3 Resultaternes repræsentativitet

Datamaterialet fra populationsundersøgelsen skal så vidt muligt kunne ansues repræsentativt for alle landets grundskoler. En forudsætning for at sikre resultaternes repræsentativitet er, at stikprøven enten udtages tilfældigt i totalpopulationen eller datasættet gennemgår en bortfaldsanalyse og vægtes i forhold til totalpopulationens fordeling. Der er tale om en frivillig spørgeskemaundersøgelse, hvilket betyder, at skolerne ikke er udvalgt ved lodtrækning med kendt sandsynlighed for at blive valgt. Derfor kan det være nødvendigt at vægte stikprøvens fordeling på skoletype og region i forhold til totalpopulationen, hvis der er tale om en skæv fordeling i stikprøven.

Stikprøvens fordeling i forhold til regioner afviger marginalt fra fordelingen i totalpopulationen, hvilket giver et udmærket repræsentativt billede, som det ses i nedenstående tabel 1.

	Fordeling i stikprøven	Fordeling i populationen	Stikprøvens afvigelse fra totalpopulationen
Region Hovedstaden	25%	24%	1%
Region Midtjylland	22%	24%	-2%
Region Nordjylland	14%	12%	2%
Region Sjælland	18%	18%	0%
Region Syddanmark	22%	23%	-1%

Kilde: Oxford Research 2016, (n=395)

I forhold til stikprøvens fordeling mellem institutionstyper ses en smule større afvigelse. Som det ses i nedenstående tabel 2 afviger stikprøven fire procentpoint ift. antallet af folkeskoler samt friskoler og private grundskoler. Selvom der er kommet forholdsmæssigt flere besvarelser fra folkeskoler ift. den relative fordeling i totalpopulationen, er der valgt ikke at vægte datasættet. Denne metode kræver for det første et fuldkomment kendskab til den totale populations korrekte fordeling, hvilket ikke er til stede i nærværende undersøgelse. Desuden er det vurderet, at en vægtning ikke vil øge stikprøvens udsigelseskraft, idet en vægtning ville forudsætte at skulle fjerne flere besvarelser fra folkeskoler og dermed forringe datagrundlaget.

	Fordeling i undersøgelsen	Fordeling i populationen	Stikprøvens afvigelse fra totalpopulationen
Folkeskoler	62%	66%	-4%
Friskoler og private grundskoler	30%	26%	+4%
Specialskoler for børn	8%	8%	0%

Kilde: Oxford Research 2016, (n=395)

1.1.4 Resultaterne udsigelseskraft

Der er i alt blevet inviteret 2.098 skoler til undersøgelsen, hvilket svarer til alle landets folkeskoler, friskoler og private grundskoler samt specialskoler for børn ifølge Undervisningsministeriets Institutionsregister. Enhederne i institutionsregistret dækker dog over et større antal end den reelle respondentgruppe for undersøgelse. Totalpopulationen, dvs. antal skoler der indgår i undersøgelsen, er således reelt set lavere; i alt 1937, når underliggende afdelinger/skoler og andre enheder i tilknytning til hovedskolen er fjernet.

Ud af totalpopulationen har 395 forskellige skoler har deltaget i undersøgelsen, hvoraf 50 har udfyldt dele af spørgeskemaet. Alle besvarelser af de enkelte spørgsmål i spørgeskemaet bruges i årsrapporten. Det samlede antal besvarelser for hvert spørgsmål vil derfor variere i løbet af afrapporteringen. Nogle af spørgsmålene er tillige betinget af respondentens tidligere svar i spørgeskemaets opbygning, hvorfor der vil være en naturlig variation i antal besvarelser for hvert spørgsmål i spørgeskemaet.

Tabellen viser det samlede antal skoler, antal besvarelser og svarprocenter for de institutionstyper, der er udvalgt til at indgå i undersøgelsen.

Institutionstype	Antal skoledistrikter	Besvarelser	Svarprocent
Folkeskoler	1237	246	20 %
Friskoler og private skoler	551	118	21 %
Specialskoler for børn	149	31	21 %
I alt	1937	395	20 %

Undersøgelsen bygger således på et datasæt bestående af 395 respondenter fra forskellige skoler, svarende til ca. en femtedel af alle Danmarks folkeskoler, friskoler og private skoler samt specialskoler for børn. Datasættet er samtidig krydset på tværs af institutionstyper. Men kun de steder hvor der er en statistisk signifikant forskel er det medtaget eksplicit i årsrapporten. Alle andre figurer og tabeller er således gældende på tværs af institutionstype.

Det skal desuden bemærkes, at der er inviteret flere respondenter til undersøgelsen end den reelle totalpopulation. I stikprøven betyder det, at fire hovedskoler (respondenter) har besvaret spørgeskemaet to gange. Disse besvarelser er dog bibeholdt som en del af datagrundlaget, fordi det er tydeliggjort over for skolerne, at spørgeskemaet udelukkende skal besvares af den mest vidende person om skolens bevægelsesaktiviteter. De ekstra besvarelser skyldes sandsynligvis, at hovedskolen har vurderet, at skoleafdelingen har en anden bevægelseskultur. Derudover er der kommet relativt få ekstra besvarelser, som ikke rykker ved den procentmæssige fordeling, hvis de ekstra besvarelser blev fjernet fra datagrundlaget.

En forudsætning for at kunne bruge undersøgelsens data til at udsige noget om alle skoler er, at der er kommet tilstrækkelig mange svar i stikprøven. I den sammenhæng er det vigtigt at have for øje, at der kan komme en statistisk usikkerhed, når der tolkes på resultaterne. Havde det været muligt at indhente svar fra alle landets skoler, kunne det medføre variation i forhold til fordelingen af svar og dermed

resultaterne. Om der er kommet tilstrækkelig med svar for at kunne udtale sig om totalpopulationen kan udregnes ud fra et usikkerhedsinterval. Intervallet viser, hvor stor usikkerheden er på baggrund af stikprøvens størrelse i forhold til totalpopulationen. I tabellen nedenfor vises et eksempel på et usikkerhedsinterval, der er udregnet på et spørgsmål i spørgeskemaet med en svarfordeling på 50 pct.

Tabel 4 – Udsigelseskraft ud fra et 95 pct. konfidensinterval			
Spørgsmål: Hvordan arbejder din skole med at integrere bevægelse i skoledagen?			
Svar	Andel, der har svaret X	Minimum	Maximum
X	50 %	45,5 %	54,4 %

Usikkerhedsintervallet er beregnet ud fra et 95 pct. konfidensinterval. Det skal læses som, at vi med 95 pct. sikkerhed kan slå fast, at den reelle andel af alle skoler, der har svaret, at de arbejder med [x], når de integrerer bevægelse i skoledagen, ligger imellem 45,56 pct. og 54,44 pct. Det betyder, at usikkerheden ligger på ca. +/- 4,4 pct., hvis stikprøven udbredes til alle folkeskoler, friskoler og private skoler samt specialskoler for børn.

Sammenlignet med fx meningsmålinger, der typisk arbejder med en usikkerhed på 3 pct., er usikkerheden i denne undersøgelse derfor større. Det er naturligvis vigtigt, at man ikke ukritisk betragter tallene i årsrapporten som fuldstændigt eksakte. De giver ikke et 100 pct. præcist svar på de opstillede evalueringsspørgsmål, men et ganske fornuftigt fingerpeg. Velvidende om undersøgelsens relativt korte indsamlingsperiode, samt kompleksiteten i form af én respondent pr. skole og vedkommende skulle være den mest vidende, er det et ganske udmærket datagrundlag.

1.2 LÆSEVEJLEDNING

I følgende **kapitel 2** belyses skolernes overordnede kendskab til SBBS og de enkelte indsatser, som har til formål at understøtte skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse. **Kapitel 3** belyser hvordan skolerne anvender bevægelsesindsatserne, forstået som hvordan skolerne arbejder med at integrere bevægelse i skoledagen og i hvilket omfang, og for hvem, skolerne arbejder med bevægelsesindsatserne. **Kapitel 4** belyser skolernes overordnede organisering af bevægelsesindsatser – mål med bevægelsesaktiviteterne, hvordan de er rammesat på skolerne og hvilke konkrete faktorer, der er væsentlige for gennemførelsen af disse. **Kapitel 5** indeholder de vigtigste opmærksomhedspunkter og statistiske tendenser, som er fundet i nærværende populationsundersøgelsen 2016.

2. Kendskab

Dansk Skoleidræt står bag en lang række projekter, der alle har til formål at understøtte skolers arbejde med at integrere daglig bevægelse i hverdagen. I dette afsnit afdækkes skolernes overordnede kendskab til disse forskellige projekter.

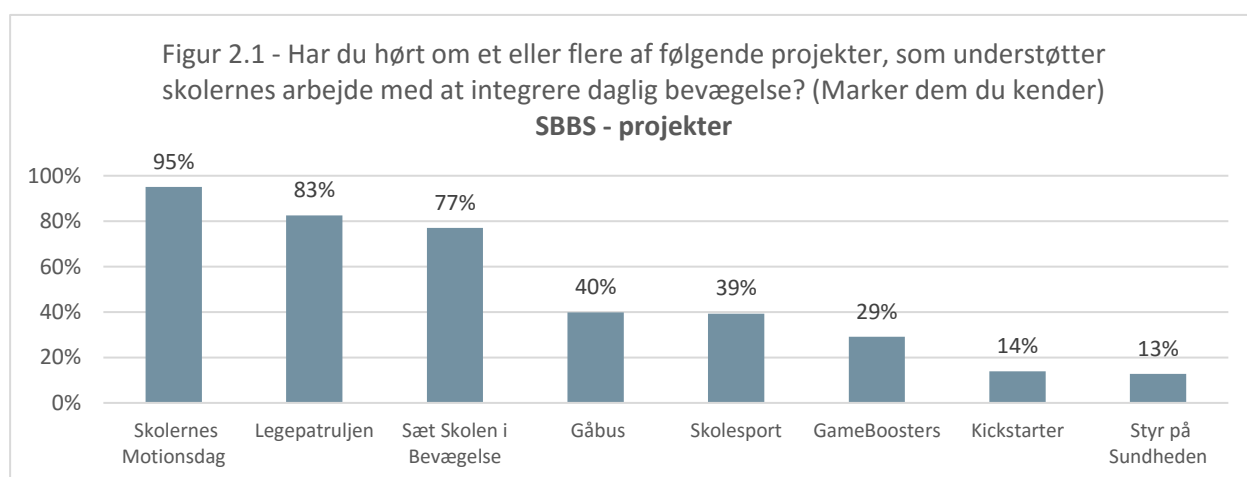
Formålet med denne analyse er dels at undersøge hvilke projekter skolerne kender og hvilke, der har behov for yderligere markedsføring. Dels skal analysen fungere som baseline for de næste års målinger, hvormed det bliver muligt at dokumentere en eventuel udvikling i skolernes kendskab. Det vil med andre ord blive muligt at undersøge virkningen af kampagner eller andre opmærksomhedsindsatser, som gennemføres i perioderne mellem målingerne.

I dette afsnit afdækker vi først kendskabet til 15 individuelle projekter på tværs af folkeskoler, friskoler/privatskoler og specialskoler. Derefter følger en analyse af skolernes kendskab til programsamarbejdet ”Sunde Børn Bevæger Skolen” (SBBS).

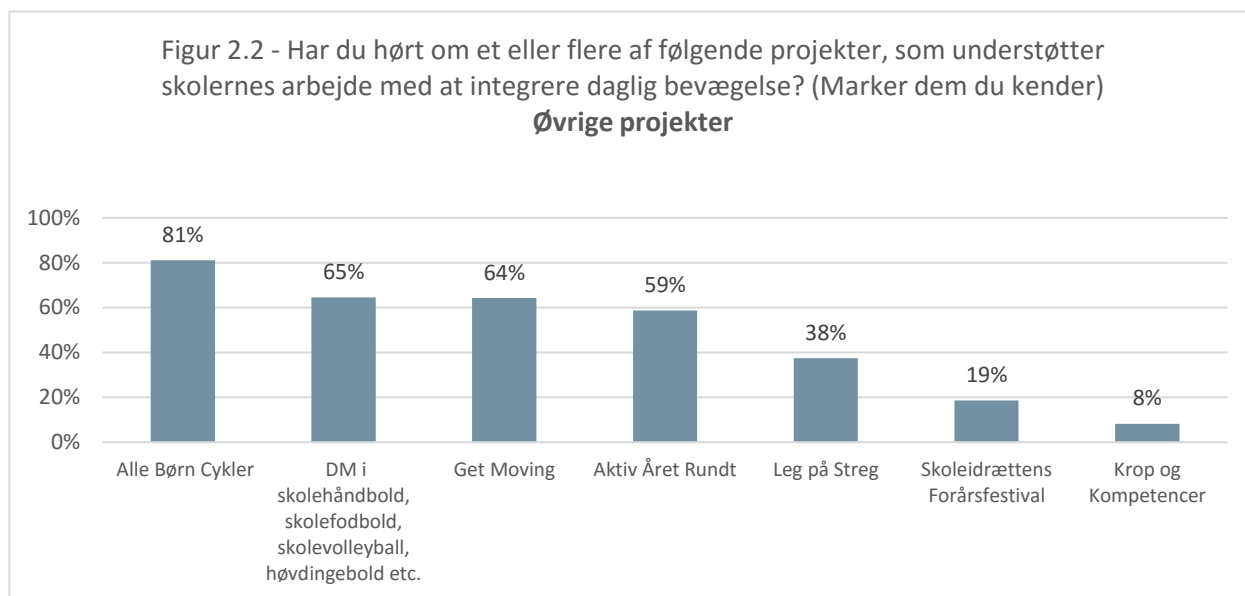
2.1 KENSKAB TIL BEVÆGELSESORIENTEREDE PROJEKTER

I nærværende undersøgelse afdækkes kendskabet til i alt 15 projekter, hvoraf otte indgår som del af Dansk Skoleidræts programsamarbejde med TrygFonden, SBBS (se figur 2.1). Ud over de otte projekter fra SBBS, undersøges skolernes kendskab til syv øvrige projekter. Blandt disse øvrige projekter er Dansk Skoleidræt samarbejdspartner i ”Skole-DM” og ”Krop og Kompetence” samt ”Skoleidrættens Forårsfestival”. De resterende projekter er medtaget i spørgeskemaet af metodiske grunde for at kunne sammenligne skolernes kendskab til øvrige bevægelsesprojekter (se figur 2.1).

Skolerne har i spørgeskemaundersøgelsen angivet hvilke af de 15 projekter de er bekendt med. Figurerne herunder illustrerer andelen af skoler, som har kendskab til det enkelte projekt. En analyse på tværs af institutionstyper viser, at der på alle projekter, på nær ”Skolernes Motionsdag” er signifikant højere grad af kendskab blandt folkeskoler, end blandt de øvrige institutionstyper.

Kilde: Oxford Research 2016, (n=344)

Kilde: Oxford Research 2016, (n=344)

Ud af de 395 skoler, som har deltaget i undersøgelsen, har 344 angivet deres kendskab til de forskellige projekter. Blandt disse skoler er det tydeligt, at der uanset institutionstype er et stort kendskab til den traditionsrige ”Skolernes Motionsdag”. Hele 95 pct. af skolerne angiver at de kender dette element. Dette er dog ikke overraskende, da der er tale om et projekt, som har eksisteret i over 30 år. Dansk Skoleidræt vurderer desuden at 94 pct. af alle folke-, fri- og grundskoler deltog i kampagnen i 2014².

Derudover ses en høj grad af kendskab til henholdsvis ”Legepatruljen” (83 pct.), ”Alle børn cykler” (81 pct.) og ”Sæt skolen i bevægelse” (77 pct.). Med undtagelse af ”Legepatruljen” er er det således primært kampagner eller temadage/uger, som skolerne har kendskab til.

I forhold til de øvrige projekter under ”Sunde Børn Bevæger Skolen” ses det, at kendskabet er lidt lavere. 40 pct. kender til ”Gåbus”, som er et koncept, hvor de ældre elever følger de yngre elever i skole. 39 pct. kender til bevægelseskonceptet for 0.-6. klassetrin ”Skolesport”. Endelig er ”GameBoosters” (29 pct.), ”Kickstarter” (14 pct.) og ”Styr på Sundheden” (13 pct.) de projekter i programmet, som færrest skoler har kendskab til. Hertil skal det dog påpeges, at ”Styr på Sundheden” i perioden 2013-16 gennemføres som pilotprojekt på 24 udvalgte skoler. Da kun syv af disse pilotskoler har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, er der yderligere 17 folkeskoler, som kender projektet til trods for, at de ikke er eller tidligere har været direkte involveret i dette projekt³.

Over halvdelen af skolerne angiver at have kendskab til ”DM i skolehåndbold/fodbold mv”, ”Get Moving” og ”Aktiv Året Rundt”. Derudover svarer 38 pct. af alle skolerne, at de kender lege konceptet ”Leg på Streg” og 19 pct. angiver at de kender ”Skoleidrættens Forårsfestival”.

² <http://www.skolernesmotionsdag.dk/historien.aspx>

³ Projektet blev åbnet op for nye skoler i 2015-16.

Det projekt som færrest angiver at have kendskab til er ”Krop og Kompetencer”. Kun 8 pct. svarer at de kender dette projekt, hvilket svarer til 28 skoler, hvoraf 25 er folkeskoler.

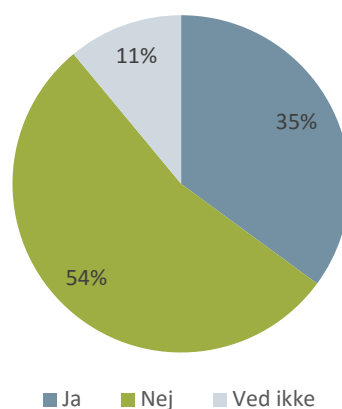
2.2 KENDESKAB TIL SUNDE BØRN BEVÆGER SKOLEN

Sunde Børn Bevæger Skolen (SBBS) er et programsamarbejde mellem Dansk Skoleidræt og TrygFonden, som blev etableret i januar 2015.

SBBS-programmet består af 6 forskellige projekter; Gåbus, Sæt Skolerne i Bevægelse, Skolegårdsakademiet (Legepatroljen, Kickstarters og GameBoosters), Styr på Sundheden, Skolernes Motionsdag og Skolesport.

Ifølge spørgeskemaundersøgelsen svarer 35 pct. af 345 skoler, at de kender ”Sunde Børn Bevæger Skolen”. 54 pct. svarer at de ikke kender programmet og 11 pct. svarer ”ved ikke” (se figur 2.3). Der ses ikke nogen signifikant forskel mellem graden af kendskab til SBBS på tværs af de forskellige institutionstyper eller regioner.

Figur 2.3 Har du hørt om kampagnen ”Sunde Børn Bevæger Skolen”, som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse?

Selvom graden af kendskab til programmet kan virke lav – især taget i betragtning, at der er et større kendskab til flere af de projekter, som indgår i programmet – er det her vigtigt at påpege, at SBBS-programmsamarbejdet først blev etableret i ultimo 2015, og stadig mangler at blive formidlet til skolerne som et samlet program. Med det i mente er, er resultaterne med 35 pct. af skolerne, som svarer at de kender programmet, overraskende højt.

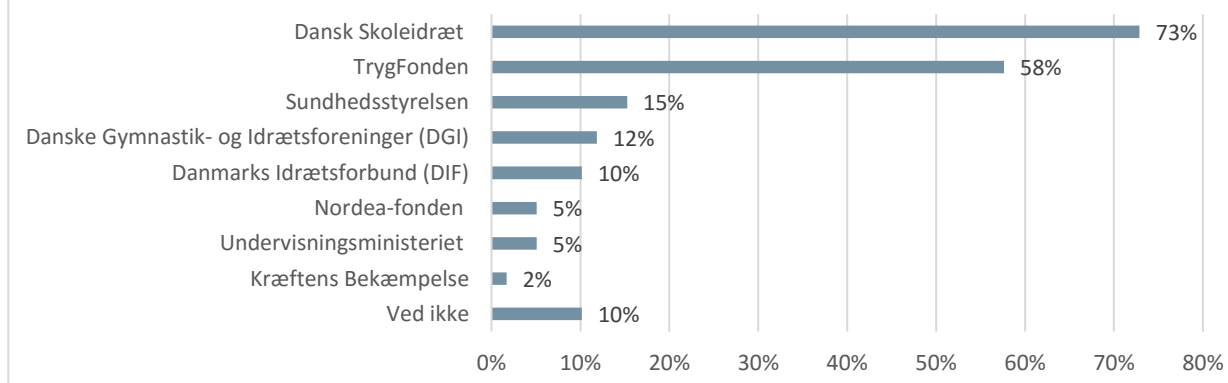
I forhold til de 35 pct. af skolerne, der kender til SBBS er svarene krydset med øvrige elementer i spørgeskemaet. Der er dog ingen signifikante forskelle at berette – både ift. hvordan skolerne arbejder med at integrere bevægelse i skoledagen samt skolernes opfyldelse af reformkravet om 45 minutters bevægelse.

2.2.1 Kendskab til aktørerne bag SBBS

Blandt de 120 skoler, som svarer, at de kender programmet, kan lidt over halvdelen nævne organisationerne bag kampagnen (Dansk skoleidræt og TrygFonden).

De skoler, som ikke kunne nævne aktørerne bag SBBS, fik i spørgeskemaundersøgelsen mulighed for at vælge to aktører fra en liste af relevante organisationer/virksomheder, som de tor står bag programmet. Som det kan ses af figur 2.4 (næste side) vælger flertallet de korrekte aktører, Dansk Skoleidræt og TrygFonden, hvilket dog delvist kan forklares med, at begge står som afsender i spørgeskemaundersøgelsen udsendelsesmail.

Figur 2.4 - Det er to af nedenstående organisationer/virksomheder, der står bag "Sunde Børn Bevæger Skolen". Hvilke to organisationer/virksomheder tror du, at det er?

Kilde: Oxford Research 2016, n=112

3. Anvendelse af bevægelsesindsatserne

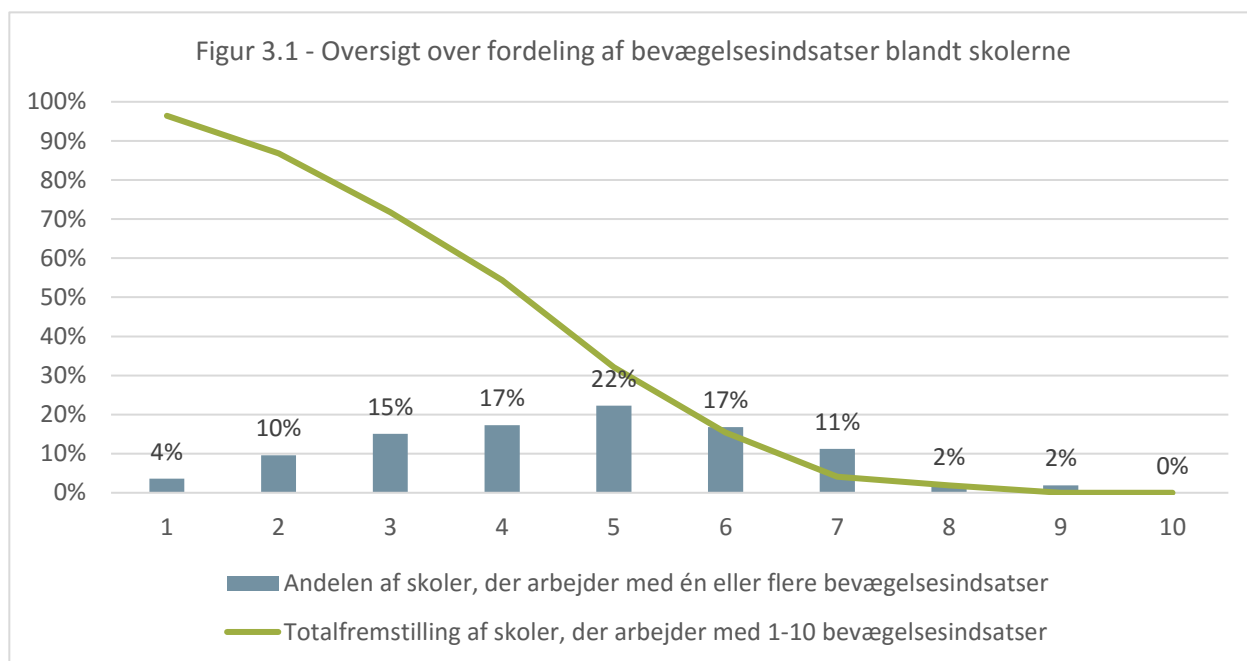
I dette kapitel belyses skolernes bevægelseskultur ved at undersøges, hvordan og i hvilket omfang bevægelse indgår i skoledagen.

Formålet med at undersøge skolernes nuværende indsats for en bevægelsesrig hverdag er at virke som en baseline måling af skolernes bevægelseskultur, hvormed det bliver muligt at undersøge, hvorvidt programmet over tid for de næste målinger bidrager til at opnå de ønskede effekter på målgruppen.

3.1 HVORDAN ER BEVÆGELSESINDSATSERNE UDBREDT PÅ SKOLERNE?

I spørgeskemaet er der spurgt ind til aktiviteter på skolen, der integrerer bevægelse i løbet af en typisk skoledag. Med det menes der aktiviteter før, under og efter skolen samt både i og uden for klasseværelset. Der er i alt defineret 10 forskellige tidspunkter (eller bevægelsesindsatser) i løbet af en skoledag, hvor respondenterne har mulighed for at angive om skolen arbejder med at integrere bevægelse.

Nedenstående figur 3.1 viser en opgørelse over fordelingen af bevægelsesindsatser, blandt de skoler, der har svaret på spørgeskemaet.

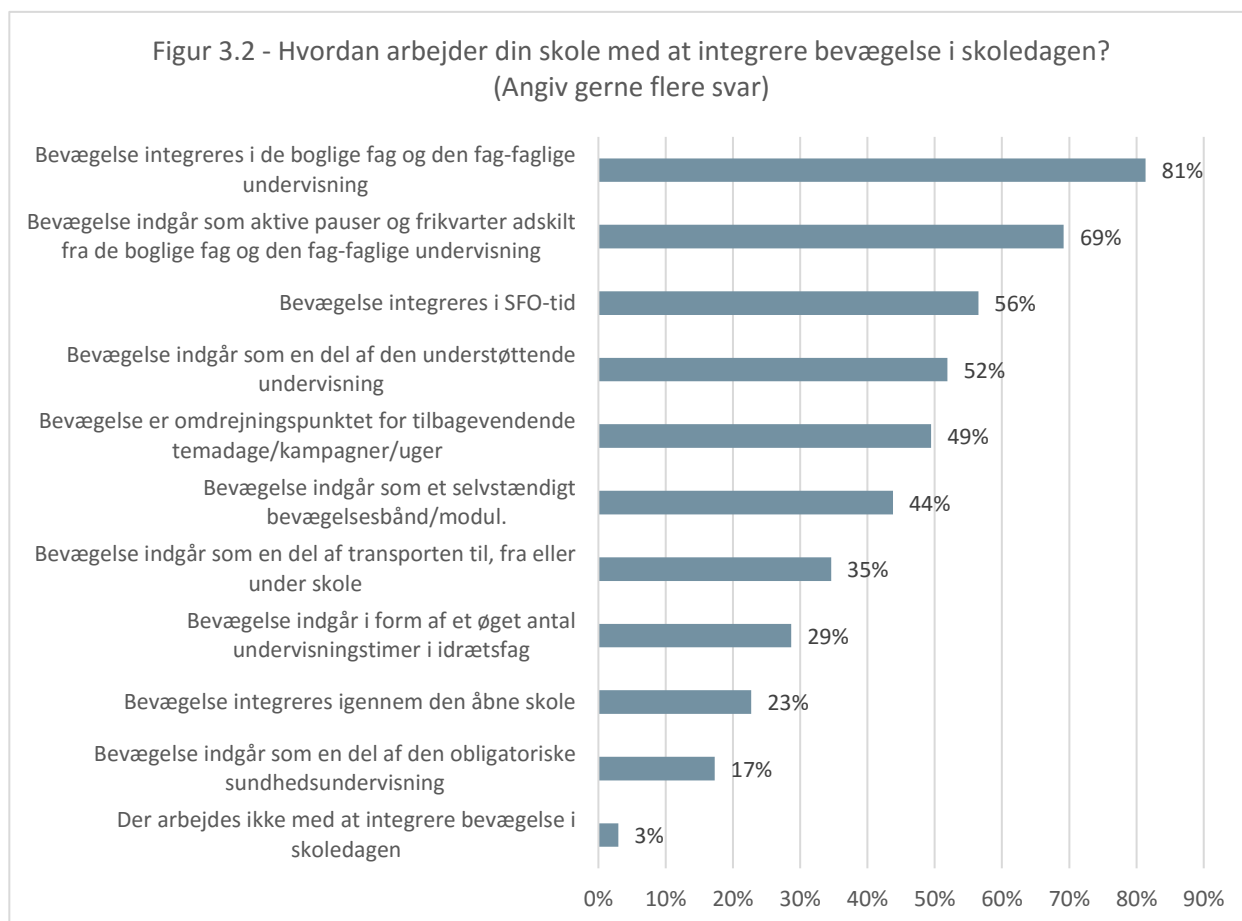
Kilde: Oxford Research 2016, (n= 364)

De blå søjler viser andelen af skoler, der arbejder med én eller flere (op til 10) bevægelsesindsatser. Som det fremgår af figuren, er der flest skoler, der arbejder med 5 forskellige bevægelsesindsatser pr. skole (22 pct.).

Den grønne linje i samme figur viser en totalfremstilling af alle skoler, hvor det ses hvor stor en andel af skolerne, der arbejder med én eller flere bevægelsesindsatser. Her kan det eksempelvis ses, at 96

pct. af de adspurgte skoler arbejder med mindst én af bevægelsesindsatserne, imens 32 pct. af skolerne arbejder med mindst 5 forskellige bevægelsesindsatser.

Figur 3.2 nuancerer disse resultater ved at vise, hvilke bevægelsesindsatserne, der er tale om, og hvordan de fordeler sig blandt de skoler, der arbejder med at integrere bevægelse i løbet af en skoledag.

Kilde: Oxford Research 2016, (n= 383)

Blandt de skoler, der har svaret på, hvordan skolen arbejder med bevægelse, ses en meget varierede bevægelseskultur hos skolerne. Det er dog tydeligt, at stort set alle skoler arbejder med at integrere bevægelse. Kun 3 pct. af skolerne angiver, at der ikke arbejdes med at integrere bevægelse i skoledagen.

I løbet af en skoledag er det de boglige fag og den fag-faglige undervisning, hvor flest af de adspurgte skoler arbejder med at integrere bevægelse. Hele 81 pct. af skolerne giver udtryk for at skolen arbejder med at integrere bevægelse som en del af den faglige undervisning, fx dansk, matematik og sprog i skolen. Derudover angiver 69 pct. af skolerne at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer, adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning.

Lidt over halvdelen af alle skoler giver endvidere udtryk for, at bevægelse integreres i SFO-tiden (56 pct.) og indgår som en del af den understøttende undervisning (52 pct.). Lidt under halvdelen af alle

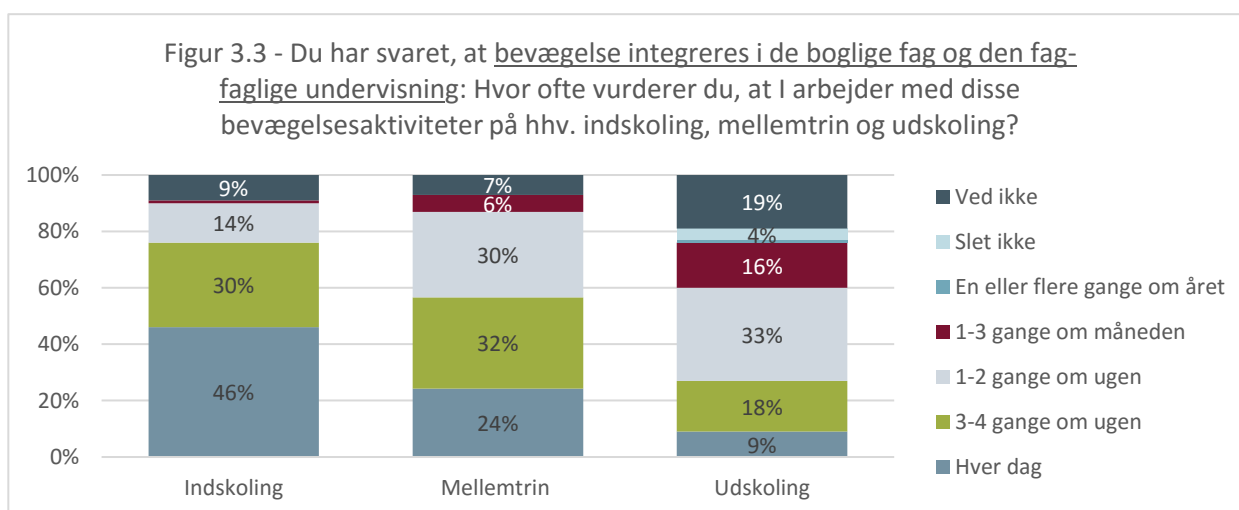
skoler svarer, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger (49 pct.). Det er i øvrigt overraskende, at knap halvdelen af de adspurgte skoler mener, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage, idet 95 pct. at skolerne samtidig har kendskab til ”Skolernes Motionsdag”. Skolerne Motionsdag er netop kendetegnet ved, at være en tilbagevendende temadag/kampagne på skolerne.

Derudover angiver 44 pct., at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul. Omkring en tredje del af alle skoler vurderer, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skolen (35 pct.) og i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget (29 pct.). Næst færrest skoler svarer, at bevægelse integreres igennem den åbne skole (23 pct.) og færrest skoler angiver at bevægelse integreres som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning (17 pct.).

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen tegner dermed et billede af en meget aktiv bevægelseskultur blandt de skoler, der har deltaget i spørgeskemaet. Det er her interessant at bemærke, at de fleste skoler arbejder med at integrere bevægelse som en del af en ”normale” skoledag, fx som en del af de boglige fag og fag-faglige undervisning, SFO-tiden eller den understøttende undervisning. Relativt set færre skoler arbejder således med at integrere bevægelse uden for en ”normal” skoledag såsom den åbne skole (23 pct.), transporten til og fra skolen (35 pct.) eller som en del af et selvstændigt bevægelsesbånd/modul (44 pct.).

Skolerne har i spørgeskemaundersøgelsen efterfølgende haft mulighed for at svare på i hvilket omfang, og for hvem, bevægelse integreres som en del af skolens bevægelsesaktiviteter. Antallet af besvarelser varierer derfor naturligt som resultat af om skolen har angivet, at de arbejder med at integrerer pågældende bevægelsesaktivitet i skoledagen. De 10 forskellige bevægelsesaktiviteter gennemgås i det følgende.

3.1.1 I de boglige fag og den fag-faglige undervisning

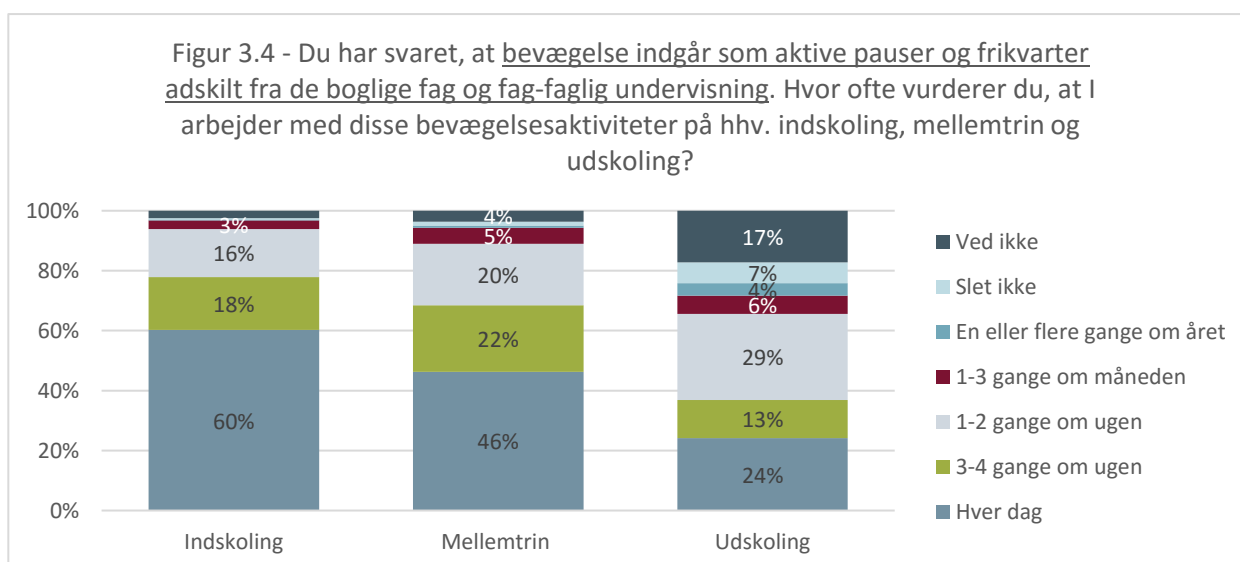

Kilde: Oxford Research 2016 (n=285)

81 pct. af skolerne angiver, at bevægelse integreres i de boglige fag og den fag-faglige undervisning. Dette svarer til 285 skoler. Som det fremgår af figur 3.3 (forrige side) svarer 90 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingslever**. Derudover giver hele 46 pct. udtryk for at de arbejder med bevægelsesaktiviteter for denne målgruppe hver dag. For skolens **mellemlinjelever** vurderer 86 pct. af skolerne, at de arbejder med at integrere bevægelse i de boglige fag minimum 1-2 gange om ugen, mens 24 pct. af skolerne arbejder med bevægelsesaktiviteter hver dag. For **udskolingslever** svarer 60 pct. af skolerne, at de minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse, mens kun 9 pct. arbejder med bevægelse hver dag.

Resultaterne indikerer således en tendens til, at omfanget af bevægelsesaktiviteter fylder mindre for skolernes ældste elever i udskoling sammenlignet med indskolingslever og skolens mellemlinjelever. Derudover er det tydeligt, at skolerne i stort omfang – typisk flere gange om ugen – arbejder med at integrere bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning.

3.1.2 Aktive pauser og frikvarterer

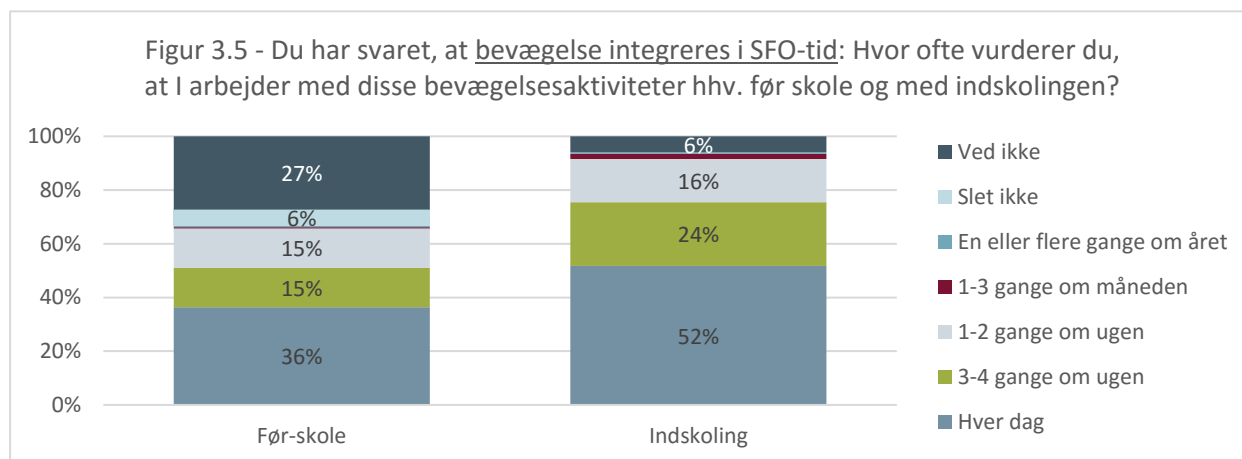
Kilde: Oxford Research 2016 (n=244)

69 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning. Dette svarer til 244 skoler. Som det fremgår af figur 3.4 svarer 94 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingslever**. Derudover vurderer 60 pct., at skolen arbejder med bevægelse for denne målgruppe hver dag. For skolens **mellemlinjelever** er det knap 9 ud af 10, der svarer, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen. 46 pct. angiver samtidig, at skolen arbejder med bevægelse for denne målgruppe hver dag. For **udskolingslever** er det relativt set en mindre andel (66 pct.), der angiver, at bevægelse indgår som en del af pauser og frikvarterer minimum 1-2 gange om ugen, mens 24 pct. vurderer, at de arbejder med bevægelse for denne målgruppe hver dag.

Der er således tydeligt, at skolerne i stort omfang arbejder med bevægelse som en del af aktive pauser og frikvarterer adskilt fra de boglige fag. Tendensen er ligeledes den samme som i de boglige fag og den

fag-faglige undervisning, at skolerne i mindre omfang arbejder med bevægelsesaktiviteter til skolens ældste elever i forhold til indskolingslever og skolens mellemtrinelever.

3.1.3 SFO-tid

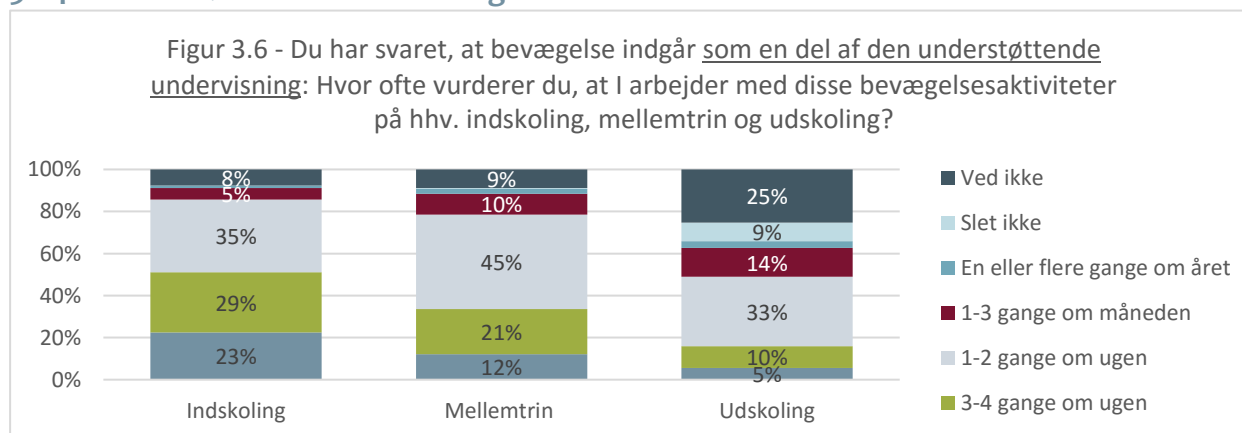

Kilde: Oxford Research 2016 (n=198)

56 pct. af skolerne angiver, at bevægelse integreres i SFO-tid. Dette svarer til 198 skoler. Som det fremgår af figur 3.5, svarer 66 pct. af disse, at skolen minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse for **før-skolebørn**, dvs. alle kommende 0. klasse børn. Derudover vurderer 36 pct., at bevægelse integreres hver dag for denne målgruppe. For **indskolingslever** i SFO vurderer næsten alle de adspurgte skoler, at skolen minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse (94 pct.), mens omkring halvdelen vurderer, at det sker hver dag for denne målgruppe).

Der er således tydeligt, at bevægelse i stort omfang integreres i SFO-tiden – typisk flere gange om ugen. Flere af skolerne vurderer endvidere, at skolen i større omfang arbejder med bevægelse for indskolingsbørn. Her skal det dog bemærkes, at en relativ stor andel har svaret ”ved ikke” for førskolebørn. Det udviser således forskellen, hvis disse svar ikke medregnes.

3.1.4 Understøttende undervisning

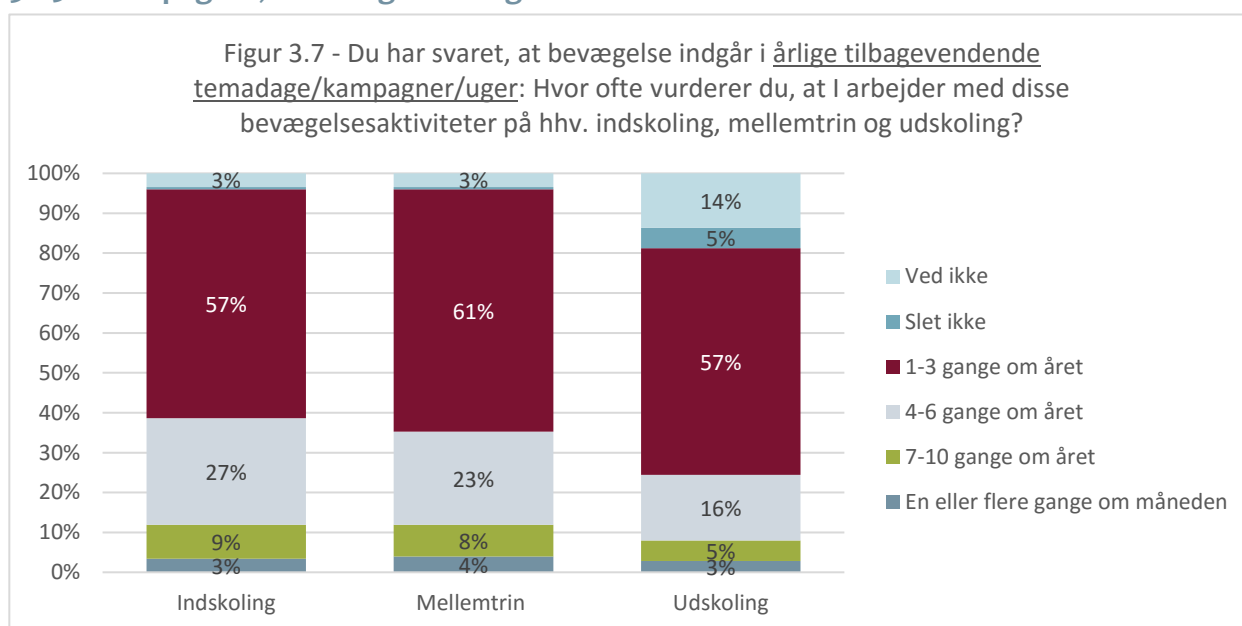

Kilde: Oxford Research 2016 (n=182)

52 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning. Dette svarer til 182 skoler. Som det fremgår i figur 3.6 (forrige side) vurderer 86 pct. af disse, at skolen minimum 1-2 gange om ugen arbejder med at integrere bevægelse for **indskolingslever**. Derudover vurderer 23 pct., at bevægelse indgår hver dag for denne målgruppe. For skolens **mellemlernelever** angiver 79 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens 12 pct. vurderer, at bevægelse indgår hver dag for denne målgruppe. For **udskolingslever** giver knap halvdelen udtryk for, at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen (49 pct.), mens kun 5 pct. vurderer, at det sker hver dag for denne målgruppe.

Resultaterne viser således at bevægelse i stort omfang – flere gange om ugen – er en del af den understøttende undervisning. Derudover kan der ses en tendens til, at omfanget af bevægelsesaktiviteter fylder mindre for udskolingslever. Det skal dog bemærkes, at hver fjerde respondent har svaret ”ved ikke” for udskolingsleverne, hvilket gør tendensen mindre tydelig.

3.1.5 Kampagner, temadage eller uger

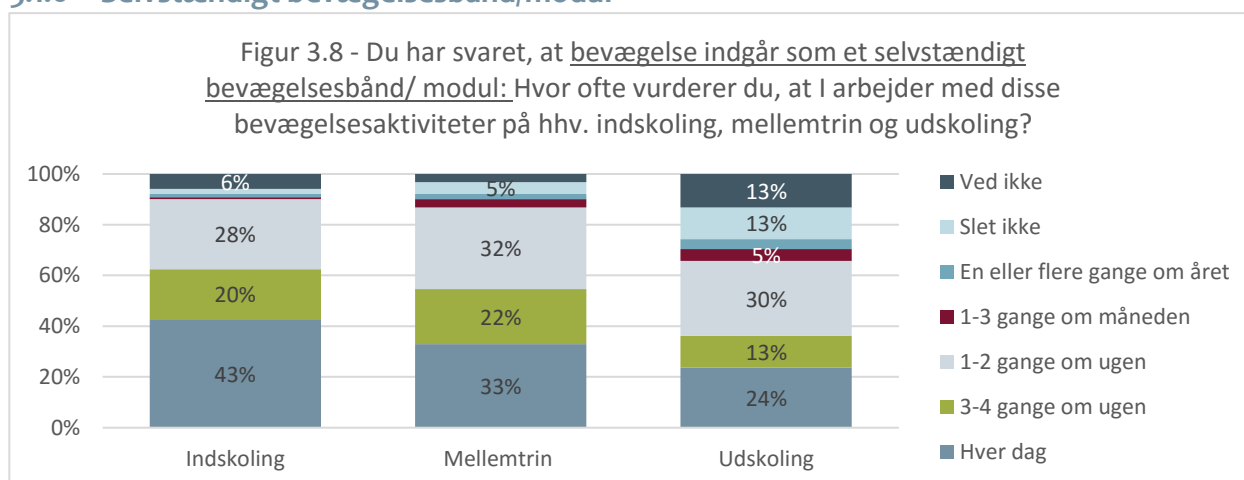

Kilde: Oxford Research 2016 (n=176)

49 pct. af skolerne har angivet, at bevægelse er omdrejningspunktet for tilbagevendende temadage/kampagner/uger. Dette svarer til 176 skoler. Som det fremgår af figur 3.7, vurderer størstedelen af disse, at skolen arbejder med at bevægelsesaktiviteter 1-3 gange om året, hhv. 57 pct. for **indskolingslever**, 61 pct. for skolens **mellemlernelever** og 57 pct. for **udskolingslever**.

Resultaterne tydeliggør, at omfanget af bevægelsesaktiviteter er lavere end de øvrige tidspunkter, hvor skolerne arbejder med at integrere bevægelse i skoledagen. Det er dog vanskeligt at vurdere, hvorvidt skolerne i mindre grad tænker bevægelse ind i de årlige tilbagevendende temadage/kampagner/uger, idet det samlede antal af disse aktiviteter hos skolerne er ukendt.

3.1.6 Selvstændigt bevægelsesbånd/modul

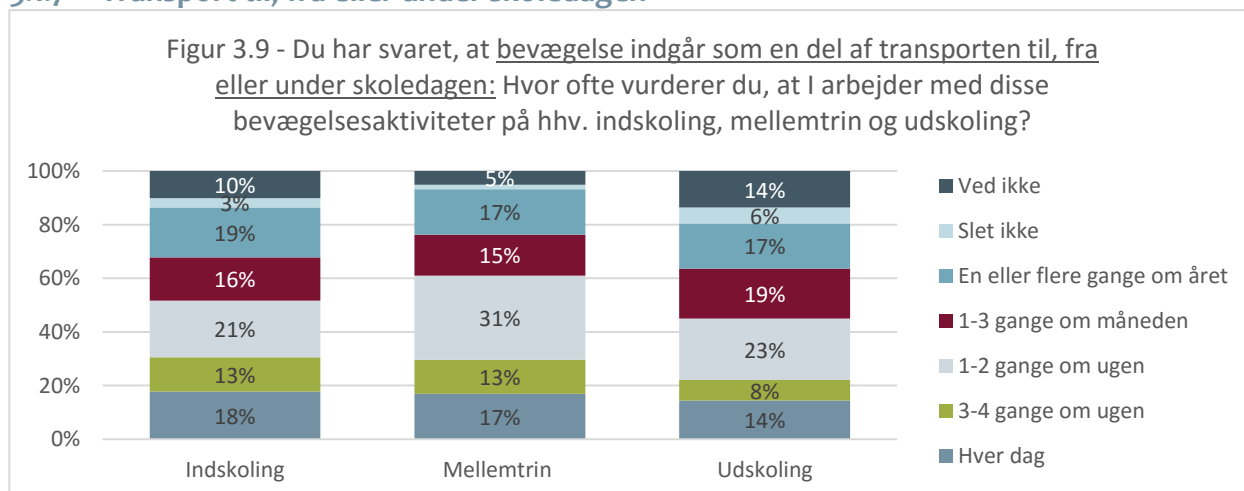

Kilde: Oxford Research 2016 (n=152)

44 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul. Det svarer til 152 skoler. Som det fremgår af tabel 3.8, vurderer 9 ud af 10 af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingslever**. Derudover vurderer 43 pct., at bevægelse indgår hver dag for denne målgruppe. For skolens **mellemlinerelever** vurderer 87 pct., at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 33 pct. mener, at det sker hver dag for denne målgruppe. For **udskolingslever** vurderer 66 pct., at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 24 pct. svarer, at skolen arbejder med bevægelse hver dag for samme målgruppe.

Der ses igen en tendens til at forholdsmæssigt færre skoler vurderer, at bevægelse indgår blandt ældre elever sammenlignet med indskolingslever og skolens mellemtrinelever.

3.1.7 Transport til, fra eller under skoledagen

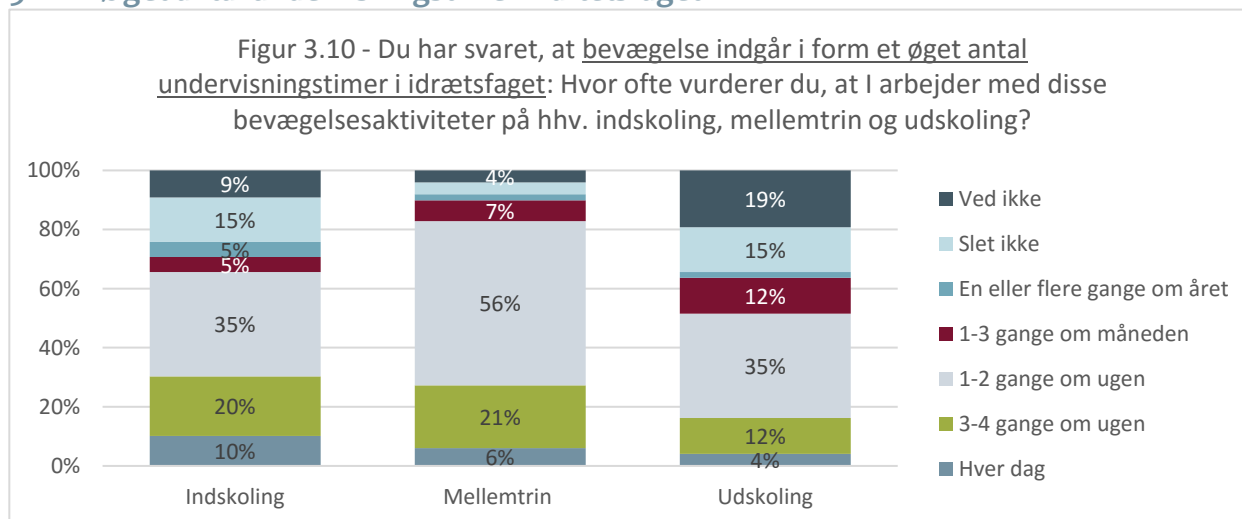

Kilde: Oxford Research 2016 (n=118)

35 pct. af skolerne har angivet, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skole. Det svarer til 118 skoler. Som det fremgår af figur 3.9 (forrige side), svarer 52 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingslever**. Derudover vurderer 18 pct., at de arbejder med bevægelsesaktiviteter hver dag. For skolens **mellemlinjelever**, vurderer 61 pct., at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 17 pct. vurderer, at det sker hver dag. For **udskolingslever**, vurderer 45 pct., at skolen arbejder med bevægelsesaktiviteter minimum 1-2 gange om ugen, mens 14 pct. vurderer, at det sker hver dag.

Resultaterne viser, at der er en stor variation i hvor ofte skolerne arbejder med at integrere bevægelse som en del af transporten til, fra eller under skoledagen. Det ses ud fra det brede mønster som figur 3.1.7 (forrige side) illustrerer, sammenlignet med hvor ofte skolerne i øvrigt arbejder med at integrere bevægelse i skoledagen.

3.1.8 Øget antal undervisningstimer i idrætsfaget

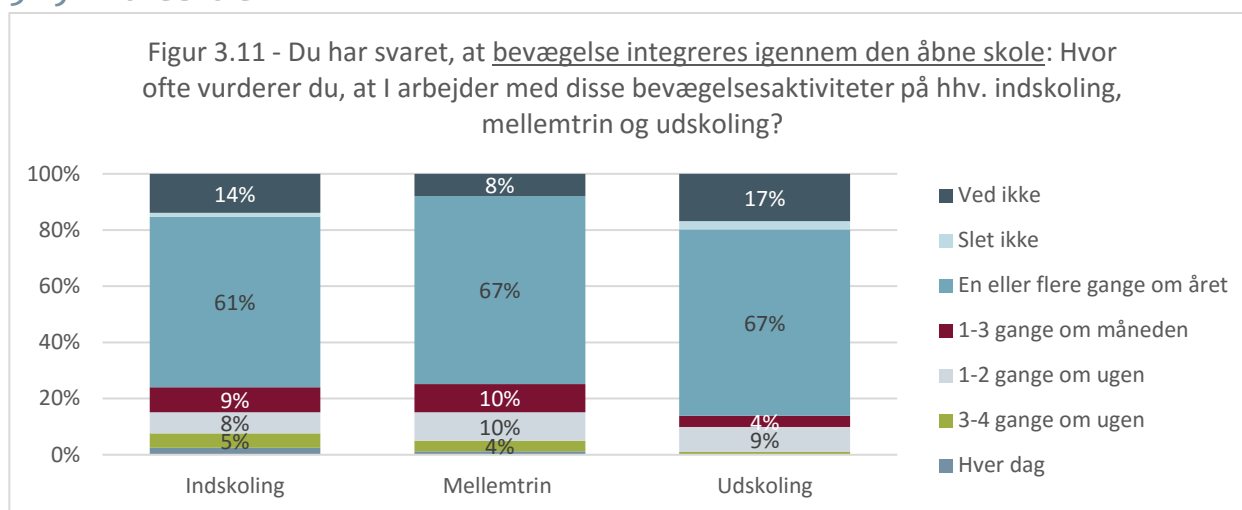

Kilde: Oxford Research 2016 (n=99)

29 pct. af skolerne har angivet, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget. Det svarer til 99 skoler. Som det fremgår af figur 3.10 vurderer 66 pct. af disse, at skolen arbejder med bevægelse minimum 1-2 gange om ugen for **indskolingslever**. Derudover vurderer 10 pct., at det sker hver dag. For skolens **mellemlinjelever** vurderer 83 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens kun 6 pct. mener det sker hver dag for denne målgruppe. For **udskolingslever** vurderer 52 pct., at bevægelse indgår minimum 1-2 gange om ugen, mens kun 4 pct. vurderer, at det sker hver dag for samme målgruppe.

Ud af de skoler, der har svaret, at skolen arbejder med at integrere bevægelse i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget, tyder det på, at bevægelse oftere – flere gange om ugen - indgår for skolens mellemlinjelever sammenlignet med indskoling og udskoling.

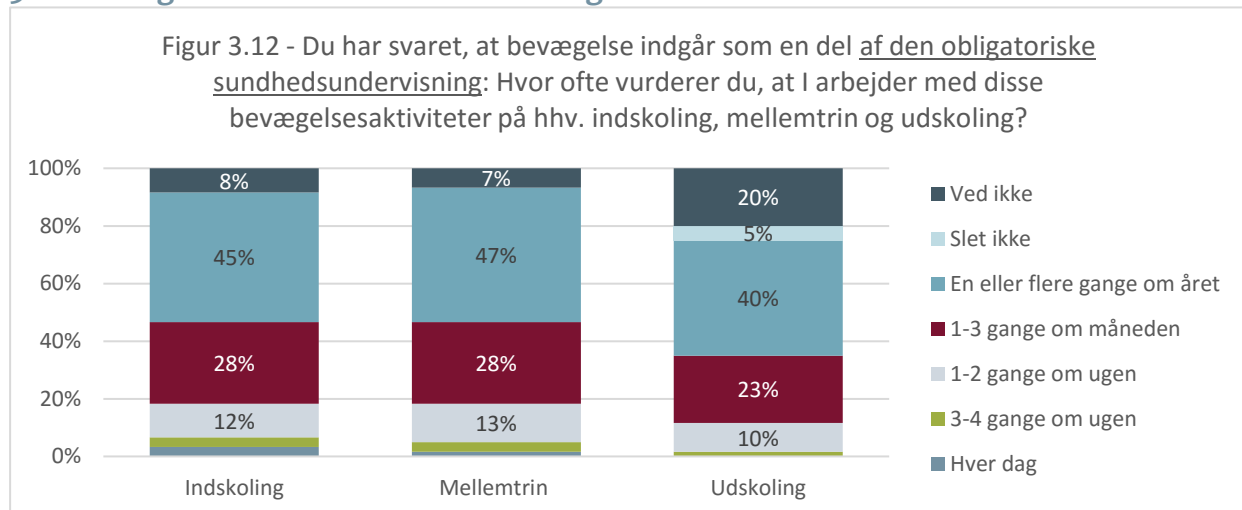
3.1.9 Åbne skole

Kilde: Oxford Research 2016 (n=79)

23 pct. af skolerne angiver, at bevægelse integreres igennem den åbne skole. Det svarer til 79 skoler. Som det fremgår af figur 3.11, vurderer størstedelen af disse, at skolen arbejder med bevægelse én eller flere gange om året, hhv. 61 pct. for **indskolingslever** og 67 pct. for både skolens **mellemtrinelever** og **udskolingslever**. Det tyder således på, at relativt få skoler tænker bevægelse ind i den åbne skole i samarbejde med fx foreningslivet, kulturforeninger og erhvervslivet.

3.1.10 Obligatoriske sundhedsundervisning

Kilde: Oxford Research 2016 (n=60)

17 pct. af skolerne angiver, at bevægelse indgår som en del af den obligatoriske sundhedsundervisning. Det svarer til 60 skoler. Som det fremgår af figur 3.12, vurderer størstedelen af disse, at bevægelse indgår én eller flere gange om året, hhv. 45 pct. for **indskolingslever**, 47 pct. for skolens **mellemtrinelever** og 40 pct. for **udskolingslever**. Relativt få skoler har svaret på dette spørgsmål. Ud af disse skoler, tyder det dog på, at bevægelse i et lille omfang er en del den obligatoriske sundhedsundervisning.

4. Rammesætning af bevægelsesaktiviteterne

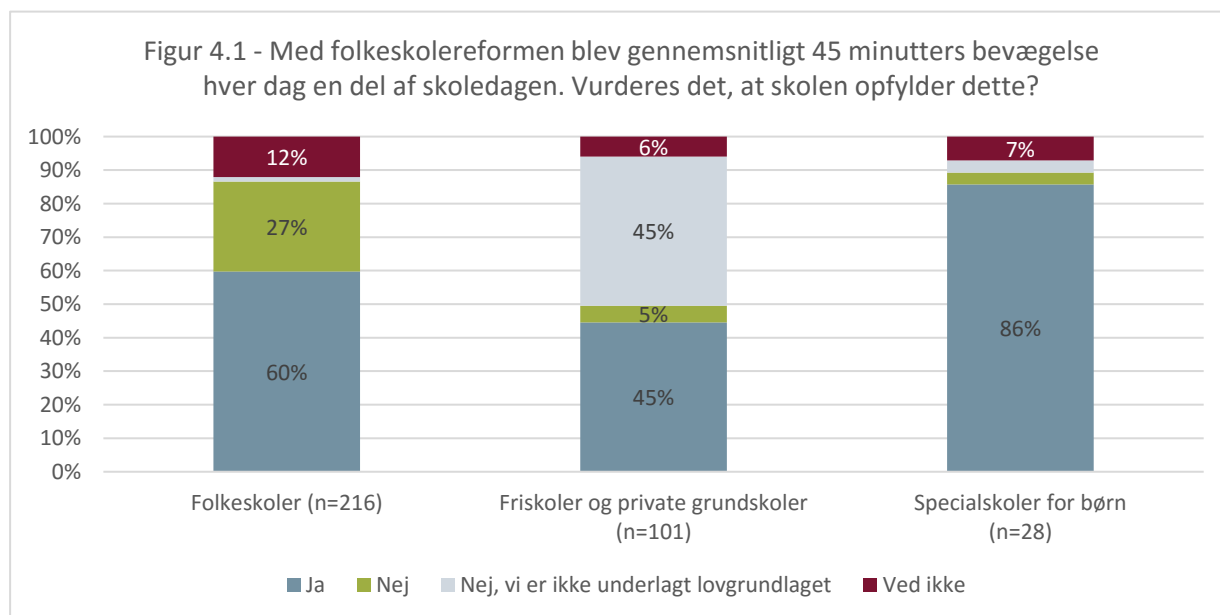
Nærværende afsnit omhandler rammesætningen af bevægelsesaktiviteterne på skolerne. Rammesætning forstås i denne sammenhæng som den måde skolerne argumenterer for brugen af bevægelsesaktiviteter i skoletiden – altså deres ønskede mål med bevægelsen - og den konkrete organisering af disse.

Formålet med at undersøge rammesætningen er, at få indblik i de strukturer og normer, som eksisterer på skolerne, for på den måde at få en bedre forståelse for valget af bevægelsesaktiviteter, udbredelsen af dem og ikke mindst udfordringer forbundet hermed. Dette er viden som kan understøtte Dansk Skoleidræt i deres arbejde, både i forhold til udvikling af nye – og udbredelsen af eksisterende aktiviteter, materialer og kurser, samt i forbindelse med rådgivning på et mere strategisk niveau.

Afsnittet er opbygget således, at det først afdækkes i hvilken grad skolerne lever op til lovgivningens krav om 45 min. bevægelse. Dernæst afdækkes skolernes mål med bevægelsen, deres organiseringen af denne og de faktorer, som skolerne anser som væsentlige for at bevægelsesaktiviteterne bliver gennemført.

4.1 45 MINUTTERS DAGLIG BEVÆGELSE

Med folkeskolereformen blev det pålagt alle folkeskoler at gennemføre i gennemsnit 45 minutters daglig bevægelse. I denne undersøgelse har hver skole angivet om de efterlever dette krav. Selvom det kun er lovpålagt folkeskoler, er der mange andre skoler, som efterlever dette. På tværs af alle institutionstyper angiver 58 pct. at de opfylder kravet om 45 min. daglig bevægelse. 18 pct. opfylder det ikke og 10 pct. svarer, at de ikke ved om det opfyldes. Endelig angiver 14 pct., at de ikke opfylder kravet, men at de ikke er underlagt lovgrundlaget, fordi de er friskole/privatskole.

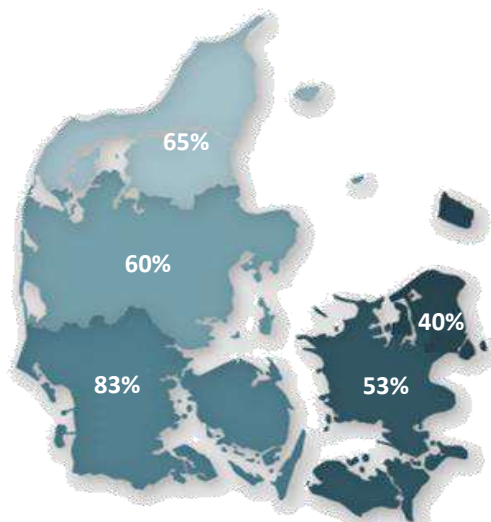

Kilde: Oxford Research 2016 (n=345)

Figur 4.1 (forrige side) viser fordelingen på de forskellige institutionstyper. Her ses det, at der blandt folkeskolerne fortsat er mange skoler, som ikke efterlever kravet om de 45 min daglige bevægelse. 60 pct. lever op til kravet, mens 27 pct. svarer, at de ikke opfylder kravet. 12 pct. af skolernes svarer ”Ved ikke” til dette spørgsmål.

Blandt folkeskolerne, er der en statistisk signifikante forskel på de fem danske regioner. Som vist på figur 4.2 (til højre) er andelen af folkeskoler, som opfylder kravet lavest i Region Hovedstaden. Her svarer 40 pct., at de opfylder kravet om 45 minutters daglig bevægelse, hvorimod det gør sig gældende for 53 pct. i Region Sjælland, 60 pct. i Region Midtjylland, 65 pct. i Region Nordjylland og 83 pct. i Region Syddanmark.

Figur 4.2 - Andel af folkeskoler i hver region, som opfylder kravet om 45 min. bevægelse.

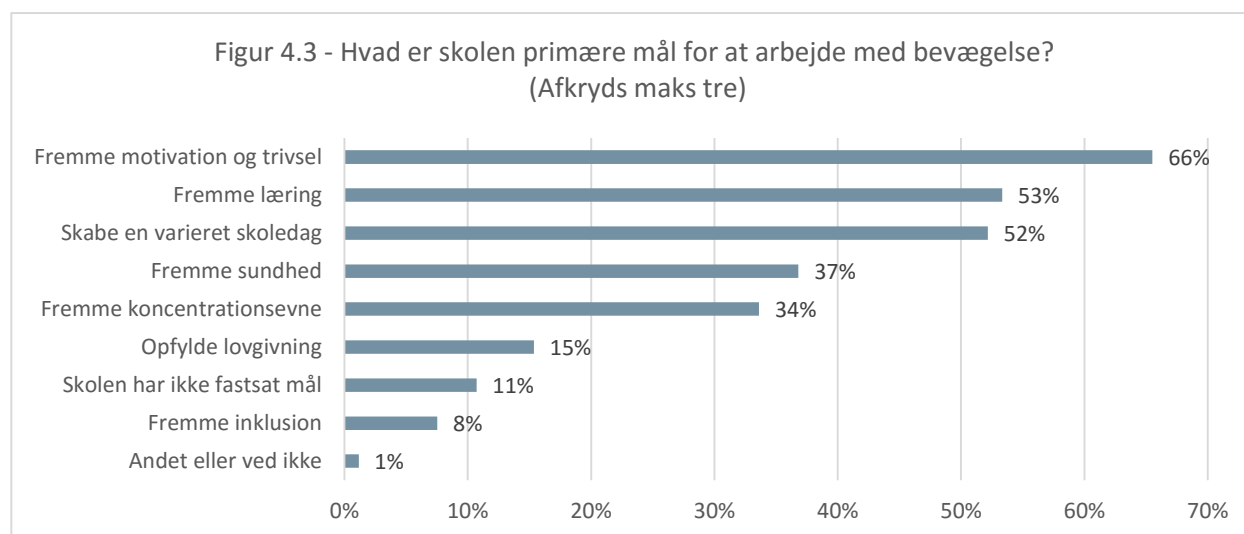

Kilde: Oxford Research 2016, n=129 (n, Hovedstaden =20; n, Midtjylland =31; n, Nordjylland =20; n, Sjælland =19; n, Syddanmark =39)

4.2 SKOLERNES MÅL MED BEVÆGELSESAKTIVITETERNE

For at forstå, hvad der motiverer skolerne til at implementere bevægelsesaktiviteterne er det relevant at se på de rationaler, som ligger bag skolernes arbejde med bevægelse.

I spørgeskemaundersøgelsen blev skolerne bedt om at identificere deres tre primære mål med bevægelse. Deres svar er illustreret i figur 4.3. herunder.

Kilde: Oxford Research 2016 (n=345)

Som det fremgår af figuren på forrige side, ligger fokus ikke så meget på den traditionelle, fysiske sundhed, men i højere grad på motivation og trivsel (66 pct.) læring (53 pct.) og variation i skoledagen (52 pct.). Kun 37 pct. af skolerne har ”fremme sundhed” som et af deres primære mål.

Det interessante ved skolernes svar er, at bevægelse i høj grad har til formål at sikre elevernes lyst og evne til at lære. Der er desuden en indikation på, at der er en anerkendelse af, at der i højere grad er brug for andre former for undervisning end den traditionelle tavleundervisning. Dette hænger desuden godt sammen med, at hele 81 pct. af skolerne gennemfører deres bevægelsesaktiviteter i den boglige eller fag-faglige undervisning (se afsnit 3.1).

Samlet set svarer 34 pct., at et af deres tre primære mål med bevægelsen er at ”fremme koncentrationssevne”. For specialskolerne er dette – måske ikke overraskende – en del højere. Her svarer hele 17 ud af 28 specialskoler (60 pct.), at det er ét af deres tre primære formål med bevægelse.

Derudover henviser 15 pct. af skolerne (primært folkeskoler) til behovet for at opfylde kravene i lovgivningen. Interessant er det dog, at 16 ud af de 47 folkeskoler, som angiver dette som mål, samtidig angiver at de ikke opfylder kravet om gennemsnitlig min 45 minutters bevægelse om dagen.

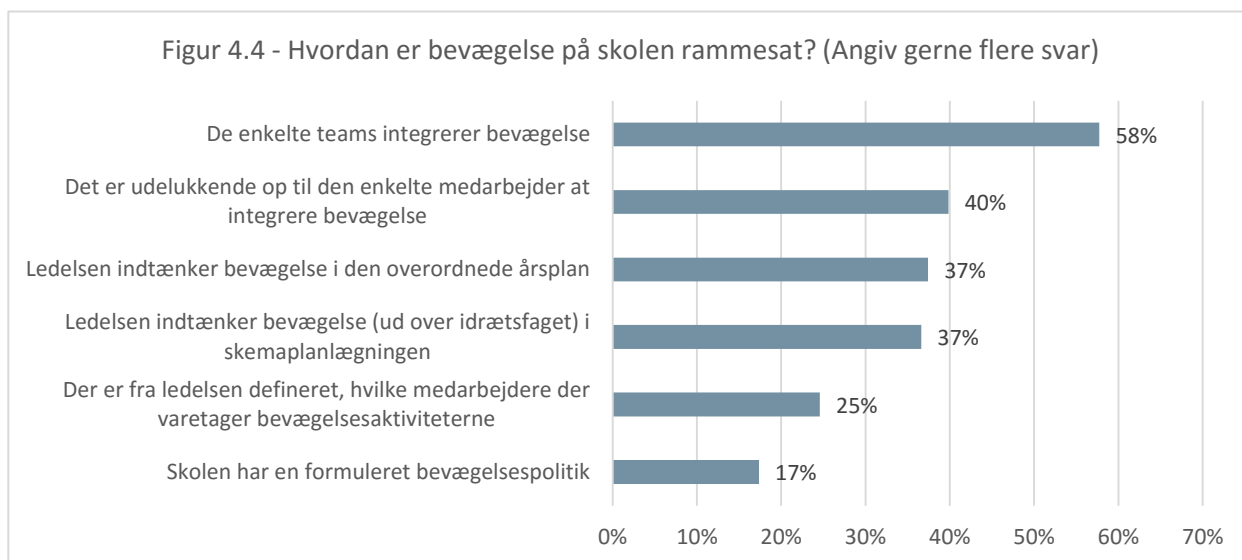
11 pct. af skolerne svarer, at de ikke har noget fastsat mål med bevægelsen, hvilket svarer til 37 skoler. 24 af disse er folkeskoler.

4.3 ORGANISERING OG FREMMENDE FAKTORER

I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne bedt om at angive, hvordan bevægelsen er rammesat på deres skole. Deres svar er illustreret i figur 4.4 på næste side.

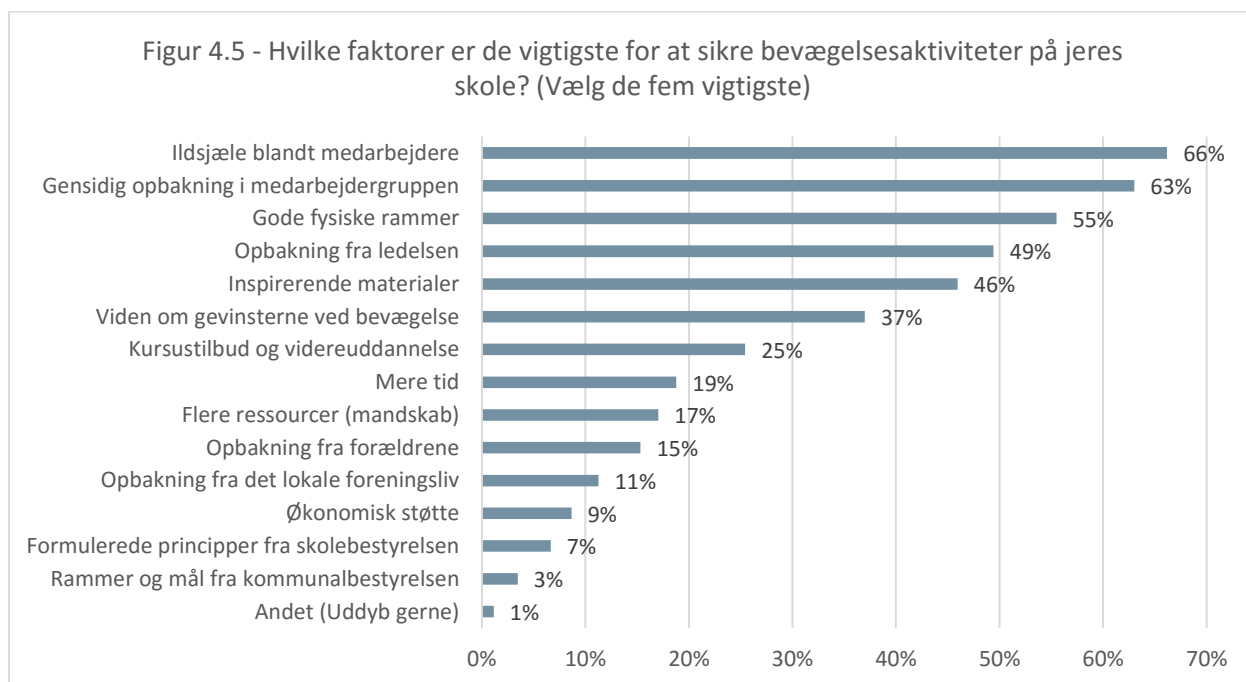
Ifølge respondenternes besvarelser, er det i høj grad medarbejderne, som er ansvarlige for gennemførelsen af bevægelse på skolerne. 58 pct. af skolerne har ansvaret liggende i de forskellige lærerteams, mens det på 40 pct. af skolerne udelukkende er op til den enkelte medarbejder at integrere bevægelse. Den høje andel af skoler, der vurderer, at de forskellige lærerteams og den enkelte medarbejder er ansvarlige for bevægelse på skolen kan i øvrigt være med til at forklare, at hele 81 pct. af skolerne samtidig giver udtryk for at skolen arbejder med at integrere bevægelse i de boglige fag og fag-faglige undervisning. Da det er de enkelte medarbejdere og teams, der selv skal løse opgaven er det naturligt at bevægelse bliver lagt i den fag-faglige undervisning.

En mere overordnet, strategisk organisering ses derimod kun på fåtallet af skolerne. Kun 17 pct. har formuleret en bevægelsespolitik, ligesom det kun er på hver fjerde skole, at ledelsen har defineret, hvem af medarbejderne der skal varetage bevægelsesaktiviteterne. På 37 pct. af skolerne er bevægelsen tænkt ind i skolens kalender og/eller er skemalagt.

Kilde: Oxford Research 2016 (n=374)

Besvarelserne indikerer, at bevægelse på de fleste skoler er meget løst struktureret. Lærerne er selv ansvarlige for at planlægge tidspunkt og indhold i bevægelsesaktiviteterne. Erfaringer med denne type organisering er, at den er sårbar i perioder med mange opgaver, hvor underviserne kan have en tendens til at nedprioritere bevægelsen. Der er derfor stort behov for at lærerne selv er motiveret og inspireret til at gennemføre aktiviteterne. Det er derfor heller ikke overraskende at størstedelen af skolerne fremhæver ”ildsjæle” som en nødvendig faktor for at sikre bevægelsesaktiviteternes gennemførelse på skolen (se figur 4.5).

Andre vigtige faktorer, som skolerne fremhæver i spørgeskemaundersøgelsen, er gensidig opbakning i medarbejdergruppen (63 pct.), gode fysiske rammer (55 pct.), opbakning fra ledelsen (49 pct.) og inspirerende materialer (46 pct.). Interessant er det, at disse faktorer også i høj grad understøtter den praktiske gennemførelse af medarbejderne, hvilket igen kan ses i sammenhæng med hvordan ansvaret for bevægelsesaktiviteterne på de fleste skoler er placeret – på medarbejderne. Derudover kan det bemærkes, at gode fysiske rammer som en vigtig faktor kan være med til at forklare, at relativt færre skoler fra Region Hovedstaden vurderer, at de opfylder kravet om de 45 minutter daglig bevægelse.

Viden og kompetencer til medarbejdergruppen vurderes også som væsentlig på flere af skolerne. 37 pct. angiver viden om gevinsterne ved bevægelse og 25 pct. fremhæver kursustilbud til videreuddannelse.

I forhold til ressourcer, svarer 19 pct. at der er brug for ”mere tid” og 17 pct. vurderer, at flere ressourcer i form af ”mandskab” vil fremme implementeringen. Kun 9 pct. vurderer at økonomisk støtte er nødvendig for at gennemføre bevægelsesaktiviteter på deres skole. Interessant er det, at disse faktorer relativt set er mindre vigtige for at sikre bevægelsesaktiviteter på skolen. Det skal dog bemærkes her, at vi ikke kender respondenttypen, hvilket må formodes at have en betydning for hvilke faktorer, der opfattes som de vigtigste. Hvis der er en overvægt af ledere, der besvarede spørgeskemaet, kan der være en tendens til at ignorere tidsfaktoren og i stedet kigge på de procesorienterede faktorer.

Opbakning fra aktører uden for skolen vægtes ikke nær så højt som den interne opbakning, men der er stadig 15 pct. af skolerne, som vurderer opbakning fra forældre som ét af de fem vigtigste faktorer, og 11 pct. vurderer at opbakning fra det lokale foreningsliv er nødvendigt.

Rammer, mål og principper på et strategisk niveau vurderes kun af enkelte skoler, som nødvendig for gennemførelsen. Kun 7 pct. af skolerne ser det som en væsentlig faktor, at skolebestyrelsen formulerer principper, og kun 3 pct. vurderer at rammer og mål fra kommunalbestyrelsen er nødvendige.

5. Opmærksomhedspunkter og statistiske tendenser

I dette kapitel vil vi præsentere de vigtigste opmærksomhedspunkter og statistiske tendenser, som er fundet i nærværende populationsundersøgelse i 2016.

Populationsundersøgelsen har først og fremmest belyst skolernes overordnede kendskab til bevægelsesorienterede projekter, som Dansk Skoleidræt i samarbejde med andre aktører står bag. Blandt de skoler, som har deltaget i undersøgelsen, er det primært kampagner eller temadage/uger, som skolerne har størst kendskab til. Kendskabet til projekter under Sunde Børn Bevæger Skolen (SBBS) er relativt set lavere end øvrige projekter med undtagelse af ”Skolernes Motionsdag” og ”Legepatroljen”.

Kendskabet til SBBS er desuden overraskende højt ud fra den betragtning, at SBBS først blev etableret ultimo 2015, og stadig mangler at blive formidlet til skolerne som et samlet program. Derudover kan langt de fleste skoler – enten uhjulpert eller hjulpet – nævne, at Dansk Skoleidræt og TrykFonden står bag projektprogrammet.

Populationsundersøgelsen har efterfølgende belyst, hvordan skolerne arbejder med at integrere bevægelse. Resultaterne viser, at skolerne overordnet set har en meget aktiv bevægelseskultur i løbet af en skoledag. Generelt set angiver flest skoler, at de arbejder med at integrere bevægelse i de boglige fag som en del af undervisningen samt i pauser og frikvarterer adskilt fra undervisningen. Relativt set færre skoler giver således udtryk for at de arbejder med at integrere bevægelse uden for den ”normale” skoledag, såsom en del af et selvstændigt bevægelsesmodul eller som en del af transporten til og fra skolen.

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen viser endvidere, at bevægelse i stort omfang integreres i løbet af en skoledag. Langt de fleste skoler, der har deltaget i undersøgelsen, arbejder minimum 1-2 gange om ugen med at integrere bevægelsesaktiviteter. Derudover kan der typisk ses en tendens til, at omfanget af bevægelsesaktiviteter er mindre for skolens ældste elever i udskoling sammenlignet med indskolingselever og skolens mellemtrinelever.

Endeligt har populationsundersøgelsen belyst rammesætningen af bevægelsesaktiviteterne på skolerne. Rammesætningen er dels undersøgt ud fra deres ønskede mål med bevægelse. Her ses det, at der er mindre fokus på den traditionelle, fysiske sundhed, men i højere grad på at fremme elevernes motivation og trivsel samt læring og variation. I forhold til den konkrete organisering på skolerne er det tydeligt, at bevægelsesindsatsen hviler på medarbejdernes ansvar for at gennemføre daglig bevægelse. Hvorimod en mere overordnet, strategisk organisering – via ledelsen eller en bevægelsespolitik – ses kun på fåtallet af skolerne. Vigtige faktorer for at sikre bevægelsesaktiviteter på skolerne er derfor hellere ikke overraskende ildsjæle blandt medarbejdere samt gensidig opbakning i medarbejdergruppen.

Derudover viser populationsundersøgelsen, at mange respondenter vurderer, at skolen fortsat ikke efterlever kravet om de 45 minutter daglig bevægelse. Blandt folkeskolerne er der desuden en statistisk signifikant forskel på de fem danske regioner. Det viser at færrest skoler fra Region Hovedstaden vurderer, at de opfylder kravet om de 45 minutter daglig bevægelse.

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrländsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu

LATVIJA

Baltijas Konsultācijas, SIA
Vilandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804
info@balticconsulting.com
www.balticconsulting.com